

MOCIÓ EN DEFENSA DE LA LLIBERTAT D'EXPRESSIÓ

Gabriel Frontera Borrueco, com a regidor del grup municipal MÉS per Inca presenta per la seva aprovació per part d'aquest plenari la següent:

MOCIÓ

En els darrers mesos s'han anat alçant veus que manifesten la seva preocupació pel retrocés en la protecció de la llibertat d'expressió a Espanya. El 17 gener 2017 Amnistia Internacional va presentar l'informe "UE: Las orwellianas leyes antiterroristas privan de derechos bajo el pretexto de defenderlos", on indicava sobre Espanya que les reformes de 2015 per ampliar la llei sobre l'enaltiment del terrorisme" han ofegat ja opinions i comentaris legítims i va posar com a exemple el cas dels titellaires a Madrid (detinguts per un espectacle satíric de titelles que feia referència a ETA i Al Qaida), que ha qualificat com una "limitació absolutament desproporcionada de la llibertat d'expressió". El Relator especial de les Nacions Unides per a la llibertat d'expressió ha alertat que amb aquesta reforma del codi penal es podria penalitzar comportaments que fins aleshores no constituïen delictes de terrorisme".

Aquesta aplicació del Codi penal, juntament amb una interpretació ampla a causa de l'ambigüitat de la reforma, ja està causant alarma. El gener de 2017 el Tribunal Suprem va condemnar a un any de presó el cantant del grup "Def con Dos" arrel d'unes piulades que el Tribunal considera constitutives del delictes d'enaltiment del terrorisme. El febrer de 2017 la Fiscalia ha demanat 2 anys i mig de presó, una pena d'inhabilitació absoluta per vuit anys i mig i una mesura de llibertat vigilada per tres anys, per a una tuitare per haver fet acudits sobre la mort de Luis Carrero Blanco, successor de Francisco Franco a la presidència del Govern en els últims temps de la Dictadura franquista ha causat perplexitat.

Sembla ser la primera vegada que es pretén condemnar penalment a algú únicament i exclusivament per fer humor satíric sobre la mort d'un governant de la dictadura i la reacció ha estat contundent: a 23 de febrer de 2017, 261 professors i professores de dret penal de les universitats espanyoles han signat un manifest on mostren la seva preocupació perquè "a Espanya s'hagi passat a detenir, jutjar com a terroristes i a empresonar (si més no provisionalment) a artistes de carrer, músics, regidors o altres ciutadans pels seus teatrets, les seves cançons o els seus acudits. Es tracta de persones sense cap connexió amb organitzacions terroristes, els missatges dels quals mai podrien ser interpretats com a provocacions a la comissió de delictes sinó, a tot estirar, com acudits d'humor negre o bromes o cançons de mal gust. És simptomàtic d'aquesta situació que un percentatge preocupantment elevat del terrorisme que investiga a hores d'ara l'Audiència Nacional són "piulades" i acudits. En aquest manifest, es qualifica aquesta petició de fiscalia, en un context de major repressió de la llibertat d'expressió, de desproporcionada i no conforme amb els drets humans."

El col·lectiu de professors de dret penal afirma en el seu manifest, en referència al tuit sobre Carrero Blanco: "ens sentim alarmats per aquesta perillósíssima deriva en la interpretació de les lleis, i la jutgem també

profundament errada. No només tècnicament equivocada, sinó directament incompatible amb els límits que la Constitució imposa al poder punitiu de l'Estat. (...) Parlem aquí en tot moment de sàtires polítiques (de millor o pitjor gust, però això és una cosa irrellevant per al dret penal) sobre la mort d'un personatge històric de la dictadura franquista. Sàtires que sota cap perspectiva raonable contenen una amenaça terrorista per a la societat; que no constitueixen provocacions a la violència ni al terrorisme; que no es dirigeixen al descrèdit ni al menyspreu a les víctimes del terrorisme pel fet de ser-ho; que no contenen apologies de la subversió violenta d'un règim democràtic; i que no comporten fustigació de cap tipus."

Dos jutges de l'Audiència Nacional han seguit la mateixa tesi en la recent sentència d'absolució d'Arkaitz Terrón. Segons els magistrats, aquestes expressions han de considerar-se dins el seu context, i que es produeixen dins l'àmbit de la crítica política, expressant la seva opinió sobre "la forma política del Estado, los valores que configuran la esfera pública democrática y la memoria colectiva [...] . Terreno especialmente abonado para la controversia o disputa". I afegeixen: "debemos preservar al máximo el pluralismo como valor superior del ordenamiento".

Per altra banda, la detenció de cinc persones per la crema de fotos dels reis en els darrers mesos a Catalunya, que van ser portats a l'Audiència Nacional per declarar, i la recent condemna a 3 anys i mig al jove músic mallorquí Josep Miquel Arenas "Valtonyc" per enaltiment del terrorisme i injúries a la Corona, tornen posar en qüestió la tutela sobredimensionada que dispensa l'ordenament juridicopenal a la Corona, que protegeix no tan sols qui n'és titular sinó que s'estén a un cercle amplíssim de membres de la família reial, ascendents i descendents, bona part dels quals ni tan sols exerceixen funcions constitucionals. Així, l'article 490.3 del Codi penal preveu que "El que calumniare o injuriare al Rey o Reina a cualquiera de sus ascendientes o descendientes, a la Reina consorte o al consorte de la Reina, al Regente o a algún miembro de la Regencia, o al Príncipe o Princesa de Asturias, en el ejercicio de sus funciones o con motivo u ocasión de éstas, será castigado con la pena de prisión de seis meses a dos años si la calumnia o injuria fueran graves, y con la de multa de seis a doce meses si no lo son." L'article 491 estableix una multa de quatre a 20 mesos per insults a la Corona en casos no previstos en el precepte anterior i també contempla sanció de fins a dos anys per utilitzar la imatge del rei per desprestigiar la institució. Així, el Codi penal espanyol conté aquest tipus penal especial diferent delictes d'injúries comú previst als articles 208 i 209. Aquesta especialitat es tradueix en una major penalitat respecte de les injúries considerades greus i la tipificació com a delictes de les injúries lleus (que no existeixen al tipus comú ja que són considerades falta a l'article 620.2).

És difícil mantenir actualment que la monarquia parlamentària, com a institució, o la figura del rei, com a persona que l'encarna, puguin restar immunes a la crítica política en un estat de dret que propugna el 'pluralisme polític' i que reconeix la llibertat ideològica com a dret fonamental. La manifestació escrita, oral, cantada o "piulada" d'una opinió crítica o dissident per motius ideològics pot expressar-se amb actes i missatges que haurien d'estar emparats pel legítim exercici de la llibertat d'expressió, consagrat en l'art. 20.1.a) de la Constitució. A més, també és difícilment compatible amb el dret fonamental a la igualtat que estableix l'article 14 de la Constitució.

L'Estat espanyol hauria de superar aquestes censures que tipifiquen com a delictes la crema de banderes (article 543 CP) o la injúria a la Corona des d'un concepte de sacralització de la imatge del rei i de la seva família. Aquestes actuacions, més enllà de les consideracions ètiques, morals, polítiques o fins i tot artístiques que pugui tenir cadascú, no haurien de figurar en el Codi penal espanyol perquè haurien de ser considerades com a una mostra de la llibertat d'expressió contemplada com a dret fonamental a la Constitució espanyola.

Per tot això, el grup municipal de MÉS per Inca proposa al ple l'adopció del següents

ACORDS

- 1.-** L'Ajuntament d'Inca manifesta la seva preocupació per l'extensió del delicte d'enaltiment del terrorisme a actes i missatges que haurien d'estar emparats per l'exercici de la llibertat d'expressió i per les recents condemnes per aquest càrrec que fan retrocedir els ciutadans i ciutadanes a Espanya en els seus drets fonamentals.
- 2.-** L'Ajuntament d'Inca insta el Govern espanyol a modificar la Llei orgànica 10/1995, de 23 de novembre, del Código Penal i suprimir o bé modificar l'apartat 3 de l'article 490 i l'article 491.
- 3.-** L'Ajuntament d'Inca insta el Govern de l'Estat i les Corts espanyoles a derogar la Llei Orgànica 4/2015, de seguretat ciutadana, coneguda com a "Llei mordassa".

Inca, 27 de març de 2017

El portaveu del grup municipal MÉS per Inca

Gabriel Frontera Borrueco